

„EDINOST“

Izhaja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri popoldne.

Naročnina znaša:

za celo leto	24 kron
za pol leta	12 „
za četrt leta	6 „
za en mesec	2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 nč.); izven Trsta pa po 8 stotink (4 nč.).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč.

Oglasi

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom Poslans. osmrtnice in javne zahvale domači oglasi itd., se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Občni zbor in javni shod političnega društva „Edinost“ v Škedenju

dne 2. novembra 1902.

(Dalje.)

Čitanje tajnikovega poročila je spremljalo občinstvo neprestanimi mej-klici, naperjenimi večinoma proti vladnemu sistemu in postopanju vladnih organov. Po dovršenem čitanju je sledilo glasno pritrdjevanje. Tajnikovo poročilo je bilo soglasno odobreno. Istotako tudi poročilo, prečitano po blagajniku, gosp. Ante Bogdanoviču.

Govor drž. poslanca Spinčiča.

Ko je naznanil predsednik, da sedaj bo govoril g. poslanec profesor Spinčič o političnem položaju, je občinstvo priredilo rečenemu gospodu priščno ovacijo. Gospod posl. Spinčič je govoril tako-le:

Kakor je naznanil g. predsednik, je politično društvo „Edinost“ stavilo na dnevni red tudi točko o političnem in parlamentarnem položaju v Avstriji. V ta namen me je omenjeno društvo povabilo, naj jaz poročam o tem, in jaz sem se odzval vabilu in eto me tukaj! Naloga, govoriti o političnem položaju, je tako obširna, da bi se dalo o tem govoriti mnogo, a vendar bi se ne moglo povedati ničesar novega. Zamogel bi govoriti, na primer, o februarjskih dogodkih tukaj v Trstu, katerim pravih vzrokov odločujoči krogi, da si izživljajo in provokirajo v to, niso hoteli povedati in jih tudi še danes ne povedo; zamogel bi govoriti o neki italijanski kroni na tržaškem trgu o priliki neke svečanosti; zamogel bi govoriti o potovanju nekega italijanskega državnika in nekega italijanskega admirala po Primorju in Trstu; zamogel bi govoriti o obisku predsednika društva Dante Alighieri, Villarija, bivšega italijanskega ministra po Dalmaciji; zamogel bi govoriti o senoi Imbriani, ki baje plava nad Kvarnerskim zalivom; zamogel bi govoriti tudi o pozdravih nekih italijanskih in tržaških gospodov; zamogel bi govoriti o vsem tem kakor tudi o postopanju slavne vlade nasproti vsemu temu; zamogel bi govoriti nadalje tudi o tem, kako se jemljejo pri nas ptuji podvzetniki in se nameršajo tuji delavci na mesta domačih delavcev; zamogel bi govoriti, kakor se je omenjalo tudi v tajnikovem poročilu, da se skozi 18 let ob vsej objektivnosti slavne vlade ne more doseči jedne slovenske šole v

Trstu; zamogel bi govoriti tudi o ljudskem štetju in o posledicah, ki jih hočejo izvajati iz istega; zamogel bi govoriti o sitnostih, ki jih imajo naši ljudje domačini za domovinsko pravico, med tem ko se ista daje vsakemu privandranecu italijanskemu; ali jaz mislim, da bo o teh stvareh govoril drugi govornik, in jaz mislim tudi, da tudi vi, kakor nikdo drugi, ne pričakujete od mene, da bi govoril o teh stvareh tržaških in istrskih.

Naloga, govoriti o političnem položaju vse monarhije, in posebno o parlamentarnem položaju, je za me jako neugodna naloga; v prvo zato, ker sem že večkrat pred občinstvom političnega društva „Edinost“ na javnih shodih govoril o tem, in v drugo, ker ne vem povedati ničesar novega in gotovega.

Jaz sem že na nekem zborovanju polit. društva „Edinost“ rekel, da v nas in v vsej monarhiji se bje borba med pravico in nepravico, med ravnopravnostjo vseh narodov in med nadvladjem nekaterih narodov nad drugimi. Ta borba obstoji že stoletja, odkar razni narodi stanujejo skupno, ker jedni so hoteli tako, da dobije nadvladje nad drugimi. Ta borba traja torej, kakor pravim, že stoletja, a se pojavlja enkrat slabše, enkrat boljše. Jaz se je pokazala v poslednjih časih, posebno leta 1848, in sicer parlamentarno, a tudi na bojnem polju. Jaz se je pokazala leta 1860, 1861, in leta 1866. In 1867. Borba od najnovejšega časa se suče okolo dveh vprašanj, spojenih nekako eno z drugim. Eno teh vprašanj bi bilo nagodba Avstrije z Ogrski, te polovice z ono polovico in s tem nekoliko zružene pogodbe z drugimi državami; a drugo vprašanje je: pomirjenje Čehov, ali jezikovno vprašanje.

Po mojem trdnem prepričanju, tudi ko bi se ti vprašanji hitro rešili, s tem ne bi bila rešena kriza, ki vlada že več let, a nimamo ona borba, katero sem omenil prej.

Da se dotaknem najprej vprašanja nagodbe! Ministerski predsednik Badeni je hotel pridobiti Čeha za vladine načrte, da bi tako s pomočjo Čehov in s pomočjo vse desnice parlamenta zamogel tečaj sklopiti nagodbo z Ogrski. A za pridobitev Čehov je izdal tako imenovane jezikovne naredbe za Češko in Moravsko. Ali s tem je razkačil Nemce, ki nočejo, da v državi velja enakopravnost. Levičarji, nemške novine in ulica, vsi so se dvignili proti Badeniju in on je moral pasti. Na njegovo mesto je stopil

so bili od glavnega poveljništva odposlani na spregled.

Trpeli so; po dnevu so se potili vročine, a v nočeh zmrzovali skoro mraza; trpeli so grozno žejo ter skoro ob jednem umirali gladi. Lačni so bili, enski sestradamim volkovom, kajti njihove, na tri dni odmerjene porcije živeža, katerega so nosili s seboj, pojedli so bili danes v jutro do zadnjega grizljeja, da si se varčno ravnali. Ob enem, kar je bilo najhuje, niti znali niso, kje da se nahajajo; menili so, nekateri vsaj, da so k večjemu 20 milj oddaljeni od glavnega svojega angleškega stana.

Koder-koli so v teh 3 dneh iskali sovražnike, Bure, kateri so se sedaj tu, sedaj tam pojavljali in napravljali grozno škodo ter trosili smrt s svojimi svinčenkami, ako so naleteli na nepripravljene Angleže, — bilo je zastoj vse iskanje in pregledi. Ničesar niso našli, kar bi zamoglo izdati sovražne Bure, še manje pa, da bi naleteli nanje same. Čutili so pa vseeno od prejšnjega dne sem, da so v njihovi bližini ter da sovražnik opazuje vsako njihovo kretanje in jim sledi. Niti jeden od konjnikov pa ni videl še niti jednega Bura, da si so opoludne prekoračili neko reko, na katere bregovih so bili opazili sledi več sto konj: znamenje, da so pred

Gautsch. Isti je jezikovne naredbe nekoliko premedil, a se ni upal niti stopiti pred parlament, ker je vedel, da so Nemci nasprotni. Nastopil je vlado Thun. Njega bi se moglo smatrati kakor nekakega novodobnega kunkatorja. On ni ničesar delal, ne slabo, ne dobro, ampak je opazoval položaj. V kolikor morem soditi jaz, mislim, da je Thun na vsak način najpoštenje mislil, da je jako dobro poznal odnose in da je tudi mislil porabiti prava sredstva, ako že ne za popolno ozdravljenje razmer, pa vsaj za nekoliko zboljšanje. Ali spletkarili so proti njemu zakulisni ljudje — in pri nas imamo mnogo takih, med katerimi je tudi inozemskih mož — in Thun je moral pasti.

Prišel je Clary. On je odstranil jezikovne naredbe. A ker je pod Badenijem začelo veljati načelo, da v parlamentu vladaj manjšina, poslužili so se sedaj Čehi tega sredstva in so obstruirali proti Claryju. In Clary je moral pasti. Došel je Koerber. (Smeh in glasno vsklikanje.) Poslednji je spoznal takoj, da mu v parlamentu ne cvetejo rože. A mislil si je: čemu naj bi se zmirom menjala le ministerstva — in je raje razpustil parlament. Prišel je nov parlament, ali odnosi so ostali isti! Da, more se reči, da so se parlamentarni odnosi celó shujšali! Kajti do tistega časa, dokler ni bil razpuščen parlament, je bila v zbornici vsaj ena večina in do tistega časa se je velilo predsednika iz večine; med tem ko je pozneje zavlada manjšina in se je volilo predsednika iz najmanjše skupine, ki šteje le — 3 može! K temu se je izvolilo nekega Nemca I. in nekega Slovana II. podpredsednikom. A gledalo se je tudi, da odstranijo mže, ki bi hoteli ponoviti prejšnje desnice. Od prvega začetka je Koerber skušal osamiti Mladotche. Računal je, ako ne bo nobeden držal z njimi, bodo sami 60 njih in zgube korajžjo! Ali ravno to njegovo prizadevanje jih je še tesneje združilo.

Z nami hrvatskimi in slovenskimi poslanci, razdeljenimi v novem parlamentu najprej v 2 tabora, potem v 3, in sedaj zopet v 2 tabora, vlada Koerberjeva kakor da niti ne računa, kakor da smo in da bomo glasovali za vsako stvar — in to za kako malenkostno obljubo ali mrvico! Prilicno istotako se računa z razdeljenimi Malorusi in z Romuni; nekoliko podobno s katoliškimi Nemci. Ali tudi Poljaki, ki imajo sicer vpliva in

kratkim bili tu Buri. Strašna utrujenost branila jim je vsako daljše opazovanje; zahtevali so počitka in v njihovi duši bilo je samo še prostora za nado, da pridejo kmalu do svojega glavnega stana. Za strah, da jih morda sovražnik napade zdaj pa zdaj, ni jim bilo mari. Bili so popolnoma brezbržni za vse, da si so vedeli, da vsaka prihodnja sekunda lahko stori konec vsemu. A brigadi se niso; jezilo jih je samo, da so taval brez vspeha in ne vedé, kje da se nahajajo sedaj.

Vojna, o ta vojna! Kar so si predstavljali pod tem imenom, bili so že okusili skoro vse. Lakoto, žgočo žejo, razne težave in pomanjkanje vsega: vse, vse so že ekušali v tej vojni. V takem pomanjkanju so često pričakovali vozove z živežem, ki so se bili zaradi slabih poti zaustavili za njimi za par ur. A pričakujočim prihoda istih dohajala vsikdar v taborišče vest: »Buri so napadli vozovje z živežem, straže potolkli, vozove z živežem pobrali ali uničili!« To ni bilo redko; a slave, slave, katero so jim obetali, predno so zapustili domača, angleška tla, slave si ni pridobil do sedaj nijeden. Sploh: se-li to imenuje vojna, ako so jim vojne zastave zaprte v shrambah?! Enacega je bilo čuti v vrstah prostih angleških vojakov.

(Pride še.)

je predsednik njihovega kluba bil proglasil celo formalni razpad večine, niti poljski poslanci niso edini med seboj in se jako težko združujejo v edinstvo. Koerber je v zadnjem času ravnal Poljake jako ohladil proti sebi s tem, da je proglasil, da so naredbe le papirnate vrednosti, a zakoni (jezikovni) da imajo vrednost železne ploče! S tem je ohladil Poljake nasproti sebi, ker oni uživajo popolno ravnopravnost jezika v Galiciji ravno na temlju naredb, in ker oni — kakor autonomisti — nočejo, da bi se v osrednjem parlamentu razpravljalo o jezikovnem vprašanju! ampak razpravljalo naj bi se o tem v deželnem zboru!

Tako se more reči, da je Koerber več ali manj odbil od sebe vse stranke prejšnje desnice. A vse to zaradi nemške levice: nemških ustavovercev, liberalcev nemške ljudske stranke in Vsenemcev. To je bila pogreška, ker vsi ti, ako bi tudi hoteli, ne morejo sestaviti večine, ker jih ni zadosti, če tudi jim pridemo še italijansko skupino, katera pa se v svojih stremiljenjih najbolj nagiblje k njim.

Pa tudi, če bi se jim pridružili nemška katoliška in krščansko socialna stranka se ne bi taka večina trajala niti 8 dni! Saj veste, kako se koljejo mej seboj! Ravno antisemitje in drugi Nemci! To se n. pr. najbolje vidi te dni na volitvah v deželne zборе.

Razruvanost parlamenta je razvideti že iz tega, da ta parlament sploh ni v stanu napraviti kaj dobrega. In v resnici je Koerber že skoro 2 leti ministerski predsednik z novim parlamentom; ali v onih vprašanjih, okolo katerih se suče politika, namreč glede nagodbe in v jezikovnem vprašanju, se ni zmaknil ni za korak naprej. Odkar je junija meseca končal parlament, od tistega časa skozi 4 mesece se je Koerber pogajal z ogrskim ministerskim predsednikom Szellom. To je bilo večno potovanje sem in tja: Szell je potoval na Dunaj, Koerber v Budimpešto! Vsaki čas, skoraj vsaki dan, vsaj vsaki teden se je javljalo svetu, da je vprašanje nagodbe rešeno in samo nekatere malenkosti da je še rešiti. In ko se je približeval čas sestanku parlamenta, se je govorilo, da se vprašanje končno reši, ko bo parlament zboroval. V času parlamenta so začele vladine novine pisati, da nagodbe ne treba rešiti parlamentarno in da se ista zamore podaljšati do leta 1907. brez parlamenta, da se je bil ministerski predsednik Clary sicer odrekel § 14, a Koerber da se mu ni nikdar odrekel, in da se on torej lahko posluži tega §. Tako se misli, da se je razprava o najiminitnejšem vprašanju, o katerem se je razpravljalo zadnji čas, odstranila iz parlamenta za 4 leta. S tem pa je Čehom izbito iz rok tisto glavno orožje, katerega so se mislili poslužiti proti vladi. Oni so namreč bili pripravljeni, naj se razpravlja o proračunu, o načrtu za urejenje kanalov in rek in o zakonski osnovi o zidanju železnic in rekli so: Mi bomo obstruirali tedaj, ko pride na dnevni red nagodba z Ogrski. Kaj store Čehi tedaj? Ali ostanejo dosledni? Ali pa najjedo merda kake druge zakonske osnove, proti katerim bodo obstruirali?!

Proračun l. 1902 so pripustili, tiskovni zakon bi na vsaki način potreboval poboljšanja; pride vojno-obrambeni zakon. A tu se ne zna, kako bodo postopali, niti o Čehih, niti o Vsenemcih.

Med tem časom je prišel Koerber s svojimi Grundzüge, temeljnimi načrti, torej niti ne zakonskimi načeli, po katerih bi se imelo rešiti drugo vprašanje: jezikovno vprašanje. Ti načrti so izdani samo za Češko in Moravsko, torej niti ne za vse dežele češke krone, niti ne za Šlezijo, a kamo-li, da bi bili ti načrti

PODLISTEK

Konec enega polka.

Po Jansou poslovenil Leopold Modic.

Solnce se je nagibalo že k zatonu in večerni mrak padal je in se razgrinjal po ravnini, ki je bila proti vshodu omejena po vrsti nizkih gričev, iz za katerih je istotako že gledala skoro tema, da v kratkem vso ravan pokrije v temen plašč.

Čez neskončao plan, kateri ni bilo možao opaziti začetka ni konca, jahalo je nekoliko dragoneev. Bilo je kakih 15 mož; toda, da si so strogali in poganjali svoje konje, trudne živali so vsejedno le počasnim korakom in s povešeno glavo korakale naprej. Dva še mlada častnika jahala sta kakih petnajst korakov pred oddelkom, istemu na čelu; iz vsake poteze na njunih obrazih videti je bilo malomarnost, potrnost in globok molk.

Postave konjnikov so kazale, da so grozno izmučeni; pogledi njihovi so izdajali, da v njih priših vladata srd in jeza.

Tri dni in tri noči se neprenehoma v sedlih; bili so razsrjeni, kajti brez vspeha je bilo njih iskanje in jahanje, da bi ogledali ozemlje in prepričali se, kje so Buri, kamor

namenjeni tudi za naše južne dežele, Kranjsko, Štajersko, Primorsko, kjer bi bili zelo potrebni.

A tudi ti jezikovni načrti za samo Češko in Moravsko so taki, da vse stranke češke in vsi javni češki listi izjavljajo, da ne morejo niti razpravljati o njih ter jih odbijajo a limine. (Pride še.)

Politični pregled.

V Trstu, 6. novembra 1902.

Deželnozborske volitve. Na Nižjeavstrijskem so večeraj Luegerjancem nasprotne in med seboj združene stranke: liberalci, socialisti, nemški nacionalci in Vsenemci doživeli grozen poraz.

Po popolnem porazu v kmečkih občinah, kjer so Luegerjanci odvzeli nasprotnim strankam vse mandate, kolikor so jih iste še imele, došel je tudi poraz v mestih. Tu so proti antisemitom združene stranke za trdno upale, da odvzamejo antisemitom nekaj mandator in da si morda s pomočjo teh pridobe v deželnem zboru, če že ne večine, pa vsaj impozantno manjšino. Še večeraj zjutraj, ko so se že zapričele volitve, pošiljali so liberalci v svet brzojavke, v katerih so zatrjevali, da so volitve v mestih odločilne važnosti. Nadejali so se torej še vedno, da v mestnih skupinah pridobe toliko mandator, da bodo nadkriljevali, ali pa vsaj brzdali antisemite, ki so itak imeli že vse kmečke mandate v svojih rokah.

Večerajšnja volilna borba na Dunaju in po družih nižjeavstrijskih mestih je bila grozovita. Posebno so se odlikovali v istej se svojo agitacijo antisemitje in socialisti. — Kljub vsem velikanskim naporom združenih strank, da bi antisemitom odvzele nekaj mandator, pa antisemiti ne le daniso ničesar izgubili, marveč so si priborili še nekaj novih mandator in je bilo celo v notranjem mestu, kateri okraj je bil dosedaj domena liberalcev, izvoljenih šest antisemitov, med temi sem dunajski župan, dr. Lueger oba podžupana in knez Lichtenstein. (Tako je bil dr. Lueger večeraj dvakrat voljen, in sicer v svojem prejšnjem okraju Leopoldstadt in v notranjem mestu. — Znamenita je njegova zmaga v Leopoldstadt. Tu je imel 4000 glasov večine, kar je naravno fenomenalno, ako pomislimo, da je to najbolj požidovljen del mesta, tako, da ga navadno imenujejo »židovski okraj«.) Vsi dunajski okraji so torej volili antisemitično, izvzemši Favoriten (X. okraj), a še tu je prišel socialistični vodja dr. Adler, ki je dosedaj zastopal ta okraj, v ožjo volitev z antisemitom Prohazko. — Ožjo volitev v Favoriten pa so provzročili Čehi, ki so postavili svojega lastnega kandidata.

Vsled teh novih pridobitev v kmetskih in mestnih občinah so si antisemitje priborili nad dvetretjinsko večino v nižjeavstrijskem dež. zboru.

Torej niti združena in z vsemi možnimi sredstvi uprizorjena akcija vseh antisemitom nasprotnih strank ni mogla tej stranki prav nič škodovati.

Kako naj si tolmačimo te fenomenalne zmage antisemitov na Dunaju in celo v notranjem mestu, kjer voli: kar je odličnega po rojstvu, po socialnem položaju, po svoji izobrazbi in po svojem imetju? Je-li tudi tu delovala tista magična, tajnostna sila »klerikalizma«, ki da je nižjeavstrijske kmetske gnala v boj proti »svobodomiselnim« strankam? Mi menimo, da ne! Mi menimo marveč, da je bilo v rokah antisemitov najizdatnejše agitacijsko sredstvo to, da so govorili ljudstvu, da so združene nasprotne stranke pod poveljstvom židovskega liberalizma. Moč dunajskih antisemitov ni toliko v njihovem klerikalizmu, ampak veliko več v njihovi spretnosti, s katero znajo izkoriščati dejstvo, da je židovski liberalizem obsovaljeval med ljudstvom. Grehi le-tega vlečejo v poraze tudi vse druge, ki se vežejo ž njim, pa bodi tudi le ad hoc.

Na večerajšnjih deželnozborskih volitvah v zgornjeavstrijskih mestnih občinah bilo je izvoljenih 7 nemških liberalcev, 6 nemških nacionalcev, 2 konservativci in 1 divjak. Posestno stanje strank, razun konservativne, ki je izgubila jeden mandat, je ostalo nespremenjeno.

V splošni kuriji na Koroskem, katera voli 4 poslance, izvoljen je 1 nemški liberalce, potrebne pa so tri ožje volitve med raznimi nemškimi strankami.

V kmetskih občinah na Solnograškem so bili izvoljeni sami pristaši katoliške stranke.

Mestne občine v Šleziji izvolile so same nemške kandidate, istotako tudi tamonjska trgovinska zbornica.

Jutri bodo volile mestne skupine na Štajerskem. Slovenci so postavili kandidate za tri skupine, dočim v mariborski skupini priporočajo slovenskim volilem, naj ne gredo volit. Za skupino Ptuj-Ormož-Poličane-Ljutomer-Rogatec je slovenski kandidat dvorni svetnik dr. Miroslov Ploj; za skupino Celje-Brežice-Laškitrg-Savna-Gornjigrad-Lučé-Braslavče-Vojnik: dr. Josip Karlovšek; za skupino: Slovenska Bistrica Slovenji Gradec-Šoštanj Muta-Marnberg-Suzenica: dr. Fr. Mayer.

Najhujega boja se pričakuje v prvo imenovani skupini. Hud boj bo tudi v drugi, v celjski skupini. »Südsteirische Presse« pravi, da v najneugodnejem slučaju moremo pričakovati prirastka na slovenskih glasih.

Cesar se je začudil! »Obzoru« pišejo iz Dalmacije: »Nedolgo temu je bil neki dalmatinski uradnik, oseba v visokem položaju, na Dunaju, da se zahvali cesarju na imenovanju. Cesar je dotičnika vsprejel milostno ter se je prijazno razgovarjal ž njim. Med ostalim ga je vprašal: »Katerega jezika se poslužujete v uradu?« Uradnik je odgovoril: »Velikanstvo! Kakor predpisuje zakon: italijanskega!« Cesar se je začudil, dodavši: »Kako, v Dalmaciji še italijanskega jezika?«

Dopisnik »Obzora« meni, da se bo vsaj odsled dunajska vlada kazala pravično, ko se je celó cesar sam začudil tej anomaliji. Mi se bojimo, da dalmatinski gospod dopisnik še ne pozna dobro te dunajske vlade, sicer ne bi bil tako nagel se svojimi nadami.

Povišanje kontingenta novincev. Le roi est mort, vive le roi! Vojna predloga je umaknena — živela vojna predloga! Tako bi mogli vsklikati tudi danes, ako... no, ako bi bila bremena za vojsko prijetna in sladka stvar. To pa niso, zato tudi ne vsklikamo veselo. Ali dolžnost kronistov nas veže, da sporočimo p. n. gospodom državljanom, da je morda že danes bila predložena državnemu zboru nova spremenjena predloga za povišanje kontingenta novincev. Ta predloga povišuje kontingent novincev leta 1903 za skupno vojsko za 20000 mož, ogrskih honvedov za 3000 mož, avstrijske deželne brambe za 4500 mož. Skupno torej za 27.500 mož. 6000 mož nadomestne rezerve, ki so bili dne 1. oktobra poklicani pod orožje za posluževanje havbie in mornarskih topov in za katere so delegacije že dovolile troške, ostanejo v aktivni službi, tako dolgo, da pride nadomestilo iz povišanega kontingenta novincev, ako zakonodaja privoli v to. Mesto dosedanjega kontingenta novincev od 103 000 mož za skupno vojsko, zahteval se bo kontingent 123.000 mož, poleg 7500 novincev za obe deželni brambi.

Razveseljiv ruski glas o poljskem vprašanju. A. Kirčev priobčuje v »Mosk. Vedomostih« članek o poljskem vprašanju, v katerem članku izvaja med drugim nastopno: »Poljsko vprašanje leži kakor težak kamen na poti zgodovinskega razvoja skupnega Slovanstva. Jedinno sredstvo v odločitev tega vprašanja je ono, na katero se slavofili vsikdar kazali in kažejo tudi sedaj. Druge odločitve, druge poti je ni in je ne more biti! Ne zločinska želja nekaterih (na srečo ne mnogoštevilnih) Rusov, da bi poljsko pleme oropali pravice do svobodnega samostojnega razvoja, in tudi ne otročje-najvno prizadevanje nekaterih (na srečo ne mnogoštevilnih) Poljakov po vspostavljenju Poljake v mejah od leta 1772 (v to bi se moralo 30 milijonov pravoslavnih Rusov oropati njihove svobode) — se ne uresničujejo nikdar! Saj bi bilo v to potrebno, da 10 mil. Poljakov zmerejo 120 mil. Rusov, nad 50 mil. Nemcev iz Nemčije in ne malo milijonov avstrijskih Nemcev! Ali nito otročje?! Stremljenje poljskega naroda po popolni avtonomiji, ki je povsem opravičeno, dokler se drži v etnografskih mejah, postaja pa neopravičeno, čim prestopa te meje. Ko pa je to vprašanje rešiti pravično in praktično? Čisto jedaostavno na ta-le način: Mi povejmo Poljakom: »Ako hočete dobiti Varšavo, pozabite na Kijev in Vilno! Če pa boste sanjali o Kijevu in Vilni, potem ne dobite Varšave!« Saj to je bilo prav za prav že v slovečem izreku Aleksandra II.: »Pas de reveries, Messieurs«.

Odmevi dogodkov v Zagrebu. Nagla sodba v Zagrebu bo trajala dalje. Tako je dala razglasiti deželna vlada. Povod temu da je dobila vlada po listkih, ki so se trosili okolo in s katerimi se je hrvatsko

bivalstvo pozivalo, naj ne kupuje pri srbskih trgovcih.

Iz ogrske zbornice. Ogrska poslanska zbornica je v svoji večerajšnji seji nadaljevala generalno razpravo o indennitetni predlogi, Posl. Komjathy je kritiziral nacionalitetno politiko in je trdil, da je vsled napredovanja nemačjskih narodov madjarska supremacija v nevarnosti. Pritoževal se je, da se je začelo proti Nemcem na Ogrskem prepozno postopati. Na koncu se je predložil posl. Szederkényi interpelacija glede odprave klavzule na italijanska vina, v kateri interpelaciji je prosil ministrskega predsednika, naj pomiri ogrske vinogradnike, ki se boje, da se vinska klavzula podaljša preko l. 1903.

Na Balkanu. Iz Sredca poročajo, da se je general Cončev, ki je bil pred kratkim prevzel vrhovno poveljništvo macedonske ustaje, povrnil v Sredec, ker je bil v neki bitki s turško obmejno stražo lahko ranjen. General Cončev zatrjuje, da bo makedonska gverila (vojevanje v malih, razkropljenih četah) nadaljevala vso zimo do spomladi, ko zopet bukne ustaja na širši podlagi.

Cončev pripoveduje nadalje, da turške čete ne zasledujejo ustašev, ker nočejo dajati macedonski ustaji prevelike važnosti. Radi tega so morale ustaške čete povsod le ofenzivno (napadajoče) postopati.

Macedonsko prebivalstvo da se nasproti ustašem vede jako hvalevredno in jih podpira živežem. Samo v okraju Razlag da vlada med ljudstvom precejšnja brezbržnost, ki škoduje vsemu gibanju.

Cončev je lahko ranjen na zgornjem delu stegna. Njegovo hišo straži redarstvo.

Tržaške vesti.

Izpit. Gospici Marija Mandić, hčerka gospoda dra. Frana Mandića, in Mira Dolenc, sestra gospoda dra. Ščit. Dolence, bivši učenki tukajšnjega zavoda »Notre dame de Sion«, položili sti na učiteljskem v Gorici zrelostni izpit s prav dobrim uspehom in sicer za nemški in francoski jezik.

Častitamo vrlima gospicama in njiju rodoljubnima družinama.

Za osnovo slovenske oziroma hrvatske porote na deželnem sodišču v Trstu je odposlala nadalje občina Slivno prošajo na ministerstvo za pravosodje.

Poglavje o Kalabrežih. Naše mesto je zadnja leta prenapolajeno od samih tistih malih črnih bitij, ki prihajajo sem iz Kalabrije po nalogu tržaških Židov in irredentarjev.

Posebno, odkar je magistrat najel zadnje posojilo K 24.000.000, je teh bratrev tu toliko, da so v pravo nadlego domačinom in avstrijskim delavcem sploh. Ni pa bilo dovolj, da so tržaški »patrijotje« naglali sem cele tolpe teh laških podanikov! Ne, trebalo je marveč še kalabrežskih voznikov, ki si jih je nek magistratovec naročil, da vozijo zemljo iz gozdiča Pontini v morje! Domači vozniki, ki tu plačujejo davke in ki tu zasluženi denar tudi puščajo tu, pa morajo sedaj gledati, kako jim tuji državljani kradejo kruh iz pred ust! Človeka prevladuje čut sramote in jeze, ko mora gledati te najnovejše tržaške voznike, ki vozijo nekako kalabreško »karijolo« z enim konjem. V teh »karijolah« vozi sleherni voznik po kakih deset kalabrežskih klobukov v zemlje; smelo pa trdimo, da sleherni naš voznik vozi v svojem košu vsaj za pet omenjenih »karijol« materijala! In to gotovo le za malo višo plačo od one, ki jo prejema Kalabrež za svojo »karijolo«.

Podjetnikom pa ni (kakor je videti) na tem, da bi gledali na potrebe domačinov in tudi na svojo korist, njim je menda dovolj, da jim le služijo laški delavei in sedaj še — laški vozniki!!

In viši faktorji gledajo vse to mirne duše! Nikjer drugje na svetu ne bi bilo možno kaj takega.

Kako nekdanj — kako sedaj! Sedaj smatrajo tudi državne oblasti naše slovensko ljudstvo kakor nemiren in prepotenten živelj, katerega treba v interesu države držati na uzdi. Vsako rekrimiacijo od strani tega ljudstva proti zapostavljanju v jezikovnem in narodnem pogledu smatra se kakor nečuvna objestnost. Rinaldini žalostnega spomina je poročal na Dunaj celó o neki slovanski irredenti v Trstu, ki da je še veliko bolj nevarna nego je italijanska.

Taka je sedaj sodba o nas na državnih oblastih: ponekod bolj glasna, ponekod bolj

tih. Ali melodija je ista. Nekdanj je bilo malce drugače, recimo leta 1848, ko so apelirali na patrijotizem primorskih Slovanov. Tedaj so jim slavo peli in jim govorili v materinem jeziku. Temu v dokaz smo priobčili v »Edinosti« že mnogokatero staro listino. Tudi danes nam je prišla v roko taka listina, natpisana v nemškem ozir. ital. in slov. jeziku, ki kaže, kako vse drugače so nekdanj govorili z nami. Slovenski tekst se glasi:

»Visokoblagorodnemu Gospodu Oberstavhtmajstru Jovanu Bušku, zapovedniku teržaško-teritorialne straže

v Trstu.

Že večkratno sim imel priložnost, oficirske in vajaške serca Vam podložnoga Bataljona teritorialne straže ceniti, z velikim veseljem pak sim se njegovoga srčnoga zadržanja sam osebno prepričal, ko je pri Svetomu Jerneju mestnoga okrožja sovražnik na suho priti grozlikakor sim tudi na drugi nasprotni strani pridno njegovo čuvanje in brambo morskoga brega dobro opazil, dokler je sovražno brodovje blizu bilo.

Gospod Oberstavhtmajster nej tedaj oficirjam in celomu vojaštvu tako moje pričanje z očitnim ukazom na znanje dajo, ino aej zraven opomnijo, de se jez častenoga cenim, ker take junake med meni podložne, v brambo teržaškoga mesta in teritoria namenjene trume šteti zamorem. Bodite seer tudi Vi, Gospod vodja, žive moje hvaležnosti ob koristni in dobro izhajavni vodbi tega lepoga in krepkoga Bataljona zagotovljeni.

v Trstu 25toga Velikitravnja 1848.

GYULAY I. r.

F. M. Lt.

Niže doli pa je natisneno poleg laškega teksta po slovenski:

»Častitljivi Komandi teržaško teritorialnoga vojaštva

v Trstu.

Teržaško teritorialna straža je v ravno pretečenih dnevih, ko je sovražno brodovje našemu mestu grozilo, svojim večletnim velikim častem in zaslužbanovo znamenje domoljubnoga truda pridjala, ker se je verlo pridno in pogumno vsm napravam teritorialnoga varstva podložila.

Bodi slava, čast in zahvala takijunaški trumi, in njeno zasluženje neprenehama krepko podpirati sim in bodem jez vedno pripravljen.

v TERSTU 26toga Velikitravnja 1848.

Ilirsko-primorski poglavar

ALTGRAF SALM I. r.

Tako so torej sodili v burnih časih pravi avstrijski patrijotje o tistih naših Slovencih, ki so danes baje, nevarna destruktiven živelj, katerega treba baje držati na uzdi in mu dati čim manje — pravio!!

Pritožba iz občinstva. Prejeli smo: Dovolite mi, gospod urednik, malce prostora, da se oglasim proti neki tu v Trstu ukoreninjeni razvadi, katera pomenja skrajno brezobzirnost do občinstva, ki hodi po ulicah in katera je tudi jako nevarna v zdravstvenem pogledu.

Ako ti je iti predpoludne po tržaških ulicah, videl boš, kako ti ženske z vsakega okna doli tja do 10.—11. ure otepajo tapete, plahte, rjuhe, blatna in zaprašena krila itd. Ne treba praviti, da se s tem kviri zrak in da je to otepanje nevarno javnemu zdravju, kar je tem huje, ker v Trstu itak nismo preveč na dobrem v tem pogledu! Pa tudi, ko bi ne bila zdravju nevarno ta grda razvada, vsejedno bi pomenjala grdo brezobzirnost do občinstva, ki hodi po ulicah. V prvo je to jako neprijetno za pasante, v drugo pa tudi nisi gotov, da ti ne pade doli na glavo kaj — oprostite, nežne čitate-ljice! — živega!

Večkrat že sem se pripravljaj, da se oglasim proti tej razvadi, proti kateri bi se res moralo ukreniti kaj izdatnega. Ko povdarjam to, vem, da soglašajo z mano stotine in stotine meščanov. Oni, ki so poklicani v to, naj ukrenejo potrebno v varstvo pasantov na tržaških ulicah pred označeno nadlego in pa v korist javnega zdravja!

Povišanje bolniških stroškov. Mestni magistrat tržaški je sporazumno z deželno vlado povišal odškodnino za oskrbo bolnikov v tukajšnji bolnišnici od 2 K na 2 K 8 st. na dan.

Ciril-Metodijevi biškoti. Poznani narodni obrtnik in trgovec g. Svetko Hanibal Škerl, ki ima svojo pekarno in sladničarno v ulici Giulia št. 22 (glej oglas), je z dnem 3. t. m. začel prodajati biškote na korist naši družbi sv. Cirila in Metodija.

Kolikor smo se prepirali, je blago boljše od navadnih vrst. Cene so pa iste. Eleganten zabojček s 100 komadi stane 3 K 60 st. Kdor vrne zabojček, dobi 60 stot. nazaj.

Mi priporočamo vsem našim trgovcem, naj si oskrbe to blago. Opozarjamo naše slavno občinstvo, naj povsodi zahteva le te vrste biškovtov, a posebej opozarjamo one, ki razprodajajo sladkarije po javnih lokalih in po raznih veselnicah, naj si oskrbe (zraven drugih) tudi tega blaga, ki se prodaja v narodno korist.

Nova razglednica. Dne 5. vel. špana l. 1901 so otvorili na Kranj (2046) Trillerjevo koč. Fotograf g. Jerkič v Gorici je fotografiral takrat izletnike v lepi razpredelbi okoli imenovane koč. Iz take slike je potem napravil prav ukusne razglednice, katere je založil g. S. Drešček v Kobaridu. Razglednice priporočamo.

Je, ali ni? Pišejo nam: Mi smo prvi objavili vest, da je bil v letu 1822. Peter grof Goes vpisan med tržaškimi patrioci. — Za nami je objavilo to vest več tukajšnjih laških listov, med njimi je pisal najobširneje »Trieste«.

Ker pa po vsem tem pisanju in razpravljanju ni dokazano, je-li sedanji namestnik grof Goes tudi patriot, naj bi — da bo ustrezno radovednosti mnogih — stvar pojasnili oni, ki imajo časa za to in pa pristop v ljudsko biblioteko.

Nov slovenski list. V mestu Pueblo v severoameriški državi Kolorado je prišel izhajati nov slovenski časopis »Glas Slovenstva«. Urednik mu je gospod Fran Medica. Novemu listu želimo obilo naročnikov.

Za moško podružnico družbe sv. Cirila in Metodija v Trstu. Pok. Josip Gregor Križmančič je volil v svoji oporoki 4 K, pok. Ivan Gerdol v Ročlu volil v svoji oporoki 2 K. — Blag jima spomin!

Blagajništvo.

Darovi. Mohorjani na Opčinah dopolnili so našej upravi 20 kron in sicer: 12 K za tukajšnjo žensko podružnico družbe sv. Cirila in Metodija ter 8 K za dijaško kuhinjo.

Železniški voz v ognju. Sinočnji brzovlak iz Pulja došel je v naše mesto s polurno zamudo. Ko je namreč dotični vlak došel na kozinsko postajo, zapazilo je osobe te postaje, da je v plamenu krov jedinega voza tretjega razreda, ki je bil pola potnikov. Krov se je bržkone zažgal po iskrah, ki so letele iz strojevega dimnika. Čudno je bilo, da potniki niso opazili, v kaki nevarnosti se nahajajo; lahko bi se bila dogodila velika nesreča, da ni osobe kozinske postaje zapazilo požar. Ko so na rečeni postaji ogenj pogasili in je bila odstranjena vsaka nevarnost, nadaljeval je vlak svojo vožnjo v Trst.

Dražbe premičnin. V petek, dne 7. nov., ob 10. uri popoldne se bodo valed naredbi tuk. c. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: ulica S. Giacomo in Monte štev. 9, hišna oprava; Škorklja št. 284, hišna oprava; ulica Madonna št. 35/II. st., hišna oprava; Rojan št. 385, hišna oprava.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri jutraj 9,0 ob 2. uri popoldne 15.—C.— Tlakomer ob 7. uri jutraj 767,6 — Danes plima ob 2.10 predp. in ob 11.38 pop.; oseka ob 6.35 popoldne in ob 6.22 popoldne.

Vesti iz ostale Primorske.

× **Pevsko in glasbeno društvo Gorici** je imelo dne 28. oktobra svoj redni občni zbor. Iz blagajnikovega poročila je posneti, da je imelo društvo v minulem letu dohodkov K 6009 58. Stroškov pa K 5755 20. V blagajni je torej ustalo K 254 38. Čistega premoženja ima društvo K 364 07. Predsednikom je bil zopet izvoljen dr. H. Tuma.

× **Iz Nabrežine** nam pišejo: V nedeljo dne 9. t. m. priredi tukajšnje pevsko društvo »Nabrežina« »Martinov večer« v prostorih g. Silvestra Cabarije.

Program je obširen in prav zanimiv. Mej drugim se bo pela tudi šaljiva polka »Mi smo mi«, katera bo občinstvu, ker je še nova, gotovo prav ugajala.

Igrala se bo šaloigra v jednom dejanji »Berite Novice«. Godbo bo oskrboval diletantni orkester pod vodstvom preljubljenega nam gospoda Friškoviča, kateri (kakor že znano) prav pogosto in izborna nastopa.

Po dovršenem programu bo šaljiva loterija, čije čisti dobiček je namenjen za ustanovitev otroškega vrteca v Nabrežini.

Z ozirom na plemeniti namen, v kateri se priredi ta veselica; v obrambo naših otrok pred potujočevanjem — kajti »Lega« je blizu in tja pohaja veliko naša nežna deca — se pričakuje obilnega obiska.

Vabljeni so torej vsa zavedna bratska društva, vsi zavedni stariši in vsakdo, komur je mar in na srečo nežna mladina!

× **Surovost med Furlani.** Neki goriški laški list poroča, da so šle 3 osebe popolnoma mirno iz Tapoljana v Št. Vid. Ko so prišli v Št. Vid, pa so jih napadli, nabili in oklofotali ter pometali po tleh brez vsakega vzrota. Sreča je bila ta, da so jim mogli končno uiti čez polja, pustivši tam konja in voz. Oni, ki so gledali ta pretep, niso posegli vmes, marveč so celó hujskali pretepača, naj le udarijo. — Naj bi malce razmišljali o tem oni Lahji, ki se tako radi zgražajo nad Slovenci radi vsake malenkosti!

× **V obrambo dobrega imena istrskega vina** piše nekdo iz Istre v »Slovenskem Narodu«:

»V cenjenem vašem listu prinesli ste poročilo ljubljanskega kmetijskega kemijskega prekušališča, da se zadnji čas uvaža na Kranjsko mnogo vina in mošta z Ogrskega, Hrvatskega in Primorskega, katero je večinoma ponarejeno, ali pa so mu pridejane škodljive reči. Kako je z ogrskimi in hrvatskimi vini, mi ni znano, a glede istrskih, t. j. primorskih vin, pa moram oporekati trditvi častit. ljubljanskega prekušališča in bi prosil slavno uredništvo, da ne bi objavljalo takih splošnih sumničenj, katere našim ubogim vinogradnikom morejo silno škoditi. Naš ubogi vinogradnik je pošten, on ne ve še nič o ponarejanju vina in v Istri smo bili lani kakor letos sploh veseli, če smo mogli obili pridelek, in sicer takega, kakor nam ga je Bog dal, spraviti v denar. Kranjske kupce pa prosim, da še nadalje podpirajo naše vinogradnike in naj pridno zabijajo v Istro, kjer morejo dobiti vsakovrstno, a vsikdar pošteno vinsko kopljico.

Vesti iz Kranjske.

* **Vojak ropar.** Desetnik Kovač, ki je pri Glineah s svojim bratom napadel nekega potujočega krojaškega pomočnika, bo izročen ljubljanskemu deželnemu sodišču.

* **Stavbinska družba »Union«.** »Lai-bacher Zeitung« javlja: »Na podlagi pooblastila c. kr. ministerstva za notranje stvari z dne 7. oktobra 1902, št. 32 153, dovoljuje c. kr. deželna vlada Kranjska dru. Vinkotu Gregoriču in tovarišem v Ljubljani, da ustanovijo delniško družbo: Delniška stavbinska družba »Union« v Ljubljani s sedežem v Ljubljani.

* **Detomor.** Pred par dnevi so ljubljanski listi prinesli vest, da so v klosetu na rimski cesti št. 7 našli mrtvega otroka. Obdukcija otroka je dokazala, da je bil zaduščen in da mu je nesrečna mati zlomila roko in kost na glavi, ko ga je hotela poriniti skozi odprti klozet.

* **Število učencev na ljubljanskih ljudskih šolah.** Lansko leto je bilo na vseh treh mestnih deških šolah v Ljubljani 1328 učencev, letos pa 1278 učencev, torej manj nego lani 50 učencev. Število teh učencev se je zmanjšalo vsled tega, ker se zunanji učenci na novo niso več vsprejemali; prihodnje leto se število vseh učencev še zdatneje zmanjša, ko se sploh noben zunanji učenec ne vprejme v mestne šole. Tako se bo prakticiralo tudi na deških šolah.

Vesti iz Štajerske.

— **Za slov. viši gimnazij v Celju.** »Süsteirische Presse« piše: V proračun je postavljen slovensko-nemški gimnazij v Celju. Vlada meni, da je s tem dovolj storjenega. Mi pa menimo, da ni dovolj storjenega. Mi zahtevamo namreč slovenski viši gimnazij v Celju. Mi vemo sicer, da bo vlada, kakor nam je vsikdar kazala se svojimi dejanji, s tem malim odlomkom naših zahtev zavlačevala kolikor mogoče dolgo, ali, če že nikdo drugi, ne bomo mi dajali miru. Če imamo pravico v to, potem imamo najmočnejšega zaveznika. Po tistem večnem glasovanju v parlamentu se umetno dela važna stvar, o kateri ni smeti niti razpravljati. In tako dolgo dokler ne bo imela vlada moči, da zapusti to pot, je ona za nas brez prigovora nam sovražna vlada. Kajti, ko gre za slične zah-

teve Nemcev, tedaj more vlada vsikdar. Naši poslanci se morajo postaviti tu izključno na to stališče in uveljaviti to zahtevo z nemajljivo konsekvenco.

Razne vesti.

Ibsenov ultimatum. Slavni švedski dramaturg Henrik Ibsen stanuje v Kristijaniji v neki hiši na oglu dveh ulic. Z njegovega okna nudi se krasen razgled na dvor s parkom in na spomenik kralja Karola Ivana (maršala Neya). Ministerstvo poljedelstva išče stanovanje s kakimi 30 sobami in je v pogajanju z gospodarjem hiše, v kateri stanuje Ibsen. Ko je ta izvedel o tem pogajanju, poslal je poljedelskemu ministru energičen ultimatum s sledeče vsebine: »Ako se mi odpove stanovanje, preselim se takoj v Nemčijo!« Ta grožnja je dosegla uspeh in poljedelsko ministerstvo si išče druge prostore za svoje urade.

Cerkev se je zrušila. V obmejnem inozemskem mestu Veerseli zrušila se je 3. t. m. cerkev, v kateri je bilo 150 ljudi pri službi božji. Deset oseb je bilo o tem ubitih, pet pa težko ranjenih.

Moč tmine. Iz Voloza pri Počinjku v Rusiji prihaja vest o zločinu, ki spominja na dotično delo slavnega romanopisca, grofa Tolstega. Neka poročena kmetica je bila več let v ljubavnih odnosih se svojim svakom. Iz tega ljubavnega razmerja se je porodilo devetero otrok, ali vseh je takoj po porodu zadušila in zakopala. Slednjič je kmetica izdala nje lastna 20-letna hči, ki je znala za vse te zločine.

V svarilo! Minole nedelje zvečer je 78 letna oskrbovanka Jelisava Gans na Dunaju grozno ponesrečila. Preobrnila je svetiljko, stoječo na mizi. Svetiljka se je razbila in petrolej se je razlil po obleki starke. Obleka je začela goreti v hipu. Na vpitje starke so sicer leteli sosede skupaj od vseh strani, ali vendar prepozno, kajti uboga starca je bila že grozno opečena po vsem životu. Zdravniki rešilne družbe so jo dali prevesti v bolnišnico.

Ta dogodek boji v pozvarilo našim ljudem, ki so čisto veliko preneprevidni s svetilkami. Sploh naj se petrolejke prenašajo kolikor le možno malo. Izlasti otrokom naj se take svetiljke ne dajejo nikdar v roko. Sploh naj so obešajo tako, da otroci ne morejo blizo se svojimi ročicami, kajti ob najbolj paznji nad otroci se more zgoditi v hipu, da prerznejo svetiljko, čemur la pre-rada sledi velika nesreča.

Statistika kardinalov. Od sedaj živeli 60 kardinalov je 37 Italijanov, 7 Francozov, 4 so Španjolec, 4 so iz naše države, 2 iz Nemčije, 2 iz Anglije, 1 iz Belgije, 1 iz Portugalske, 1 iz Združenih držav in 1 iz Avstralije. O 37 laških kardinalov jih ima 26 svoj sedež v rimski kuriji, od 23 neitalijanskih kardinalov pa so le 3 v rimski kuriji.

Iz te statistike je torej razvidno, da je vodstvo katoliške cerkve popolnoma v laških rokah in ni čudno, da je rimska politika — latinizatorska.

Anomalije ženjalnih ljudi. Často so ženjalni ljudje pravi čudaki. Bilo to v načinu, kakor vsvarjajo svoja dela, bilo v drugih duševnih svojstvih.

Sredstva, s katerimi so nekateri geniji povpeševali krojenje krvi in ustvarjajoče vzburjenje:

Francozki filozof Rousseau je ustvarjal svoja dela, begaje po solnčni pekočini, čisto tudi gologlav; Bossuet je motal glavo v vroče krpe; Gentry in Schiller sta stavila noge v mrzlo vodo; Hoffmann in Poe, heroja grozovitosti in okrutnosti, sta pila opijum v obili meri, Coleridge in Quiney sta bila intelektualna pijanca; skladatelj Bellini je, dokler je komponiral, jel grenke mandelne; Mendelssohn je ljubil sladčice in ni mogel sestaviti nič veljavnega, ako se ni poprej dobro najel vsakovrstnih sladkih stvari; Wagner je erpil svojo umetniško individualnost iz luksusa; Beethoven se je nosil kakor cinik, gnusen in bedast; Malibran se je inspiriral za vzvišene melodije — valjaje se po tleh.

Tudi njihovo praznoverje je bilo zanimivo:

Voltaire, ako je čul zunaj regljati žabo, se je vračal domov najslabšega humorja; Hobbes ni veroval v Boga, ali se je silno bal — vruga; Goethe je veroval v prokleto oko; Aubrey se je p'alil škodljivih zenic in bojevitega zmaja; Paul de Saint-Victor se je bal tujih tintnikov; Barbey d' Aurevilly je pisal

samo s pisano tinto in na ilustriranem papirju, kakoršnji so rokopisi iz srednjega veka; Dumas oče je ljubil moder papir; Byron se je bal petka in strahov.

Brzjavna poročila.

Državni zbor.

DUNAJ 6. (B.) — Zbornica poslancev. — V Zbornici poslancev je minister za deželno brambo, umaknitiš popred predloženo vojno predlogo, predložil novo vladno predlogo, s katero se izreka dovoljenje kontingenta rekrutov za l. 1903. in sicer za vojsko in vojno mornarico 125 000 mož, od katerih spada 51.562 mož na totransko polovico, ter dalje za c. kr. deželno brambo kontingent rekrutov 14 500 mož.

V neizogibno takojšnje spopolnjenje zistemizirane številnega stanja vojske in vojne mornarice s 6000 možmi, kakor že dovoljeno od delegacij, zahteva vlada, da se pritegnejo 3435 mož nadomestnih rezervistov prezenčnega leta leta 1902 v aktivno službovanje za totransko državno polovico, od katerega možta je po preteku vsacega leta eno tretjino odposlati na dopust in kateremu šteje to aktivno službovanje za jedno vajo. Iz utemeljevanja te predloge izhaja, da je pritegnjenje nadomestnih rezervistov v aktivno službovanje smatrati le kakor enokratno in le v skrbeni, brezpogojno potrebni meri.

Med došlimi spisi je 7 nujnih predlogov Miadočeho, med katerimi predlogi je tudi predlog poslanca Kramafa in tovarišev za takojšnjo spremembo vladne izjave, podane v prvi seji.

Nadaljevalje razpravo o nujnih predlogih je zbornica razpravljala o nujnem predlogu poslanca Klfača in tovarišev radi brezvestnega postopanja z vojniki od strani vojaških zdravnikov. Med došlimi spisi je interpelacija poslanca Bazzanella na finančnega ministra radi končne uravnave penzij dijurnistov starega stila, ki so bili povišani v definitivne državne uradnike.

Dalje je med došlimi spisi interpelacija posl. dra Ferrija in tovarišev do ministerstva deželne brambe radi tega, ker je bil neki nadomestni rezervist kaznovan za to, da re je na kontrolnem shodu javil na materinem jeziku.

Za južnoafriške kolonije.

LONDON 6. (B.) Spodnja zbornica je po daljšem govoru ministra za kolonije Chamberlaina dovolila zahtevanih 8 milijonov za Transvaal in Oranje.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Svoji k svojim!

ZALOGA

pohištva

dobro poznane

tovarne mizarske zadruge v Gorici (Solkan)

vpisane zadruge z omejenim poročtvom

prej Anton Černigoj

Trst, Via di Piazza vecchia (Rosario)

št. 1. hiša Marenzi.

Največja tovarna pohištva primorske dežele.

Solidnost zjamčena, kajti les se osuši v to nalašč pripravljenih prostorih s temperaturo 60 stopinj. — Najbolj udobno, moderni sestav. Konkurenčne cene.

Album pohištva brezplačno.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Prazno sobo

če mogoče s prostim uhodom želi najeti

„Dramatično društvo“ v Trstu

— Ponudbe na naše uredništvo. —

Aleksander Levi Minzi

Prva in največja tovarna pohištva vseh vrst.

T R S T

TOVARNA: ZALOGA:

Via Tessa, 200g. Piazza Rosario št. 2

Via Limitana, 200g. (Solsko poslopje)

In Via Riberge št. 21

Telefon št. 670.

Velik izbor tapetarij, srecal in slik. Izvršnje naredbi tudi po posebnih načrtih.

Cene brez konkurence.

ILUSTROVANI ČENIK ZASTON IN FRANKO

Predmeti postavijo se na pa obrod ali železnico franko.

Tomaževa žlindra
je na prodaj pri tvrdki
HUBER & C.o
v Trstu, Via Madonnina
(blizu bivšega parnega mlina)
kakor tudi v Boljuncu v „Vili
Huber“.

TOVARNA POHIŠTVA
IGNACIJ KRON
Dvorni založnik. — Ustanovlj. 1848.

TRST TRST
ulica Cassa di Risparmio
Tovarna na Dunaju.
Novi ceniki, izvirni nariši, načrti za sobe na zahtevanje
brezplačno.

Zahtevajte povsod
voščilo (biks)
v korist družbe sv. Cirila in Metoda
se dobi pri sledečih gg. trgovcih: Emil Cumar Tr t
in Opčine, Vekoslav Plominar ul. Stadion, Ivan
Tomžič Barr. Vecchia, Ivan Prelog Barr. Vecchia,
Josip Urdich ul. Stadion, Matej Milonig ul. Ghega,
v okolici: Fran Suman, Anton Sanein v Skednu;
Skapin in Pirch, Anton Bak, Stanko Godina, Svetko
Hanibal Škerlj pri sv. Ivanu; Ivan Cergol, Colognati
Ben., Josip Pertot, Anton Brumat v Barkovljah; Jaka
Štoka na Kontovelju, Josip Gustinčič, Ivan Seles pri
sv. Križu, Ivan Fr. Mahnič v Bazovici.
Glavna zaloga:
tvrška J. Drufovka v Gorici.

 Najzvrstnejše, najboljše in najcenejše
tamburice
izdeluje in pošilja
Prva siseška tovarna tamburic
J. Stjepušin
Sisek (Hrvaška)
Tovarna je bila odlikovana na svetov-
ni pariški razstavi 1900 in na milenijski
razstavi 1896
Velik ilustrovan cenik se pošilja na zahtevo vsakemu
brezplačno in franco

Prodajalnica ur
F. Haslinger
zaprisežen izvedenec in urar c. kr. priv.
južne železnice
Via delle Poste (Palača Galatti)
nasproti štev. 12.
Velik izbor ur vseh vist. Poprave se izvrše
v katerikoli množini in kateresihodi vrste,
kakor kronometri itd. z vso natančnostjo in
točnostjo na jamstvo.
Brezkonkurenčne cene.

Splošne slovenske gospodinje
Zahtevajte pri svojih trgovcih
novi
Ciril-Methodijevo
cikorijo.

Svilene plinove MREŽICE!!
„ROYAL“
dajajo najbolj bleščečo luč in so neverjetne solidnosti
po 35 in po 50 nvč.
Cilindri, tulipani, klobuki za svetilke itd.
Naročbe.
PODJETJE ZA NEPEGORLJIVE LUČI
P. ROZZO, ul. S. Antonio 5.

(10% popusta.)

Prodaja po stalnih cenah.

Velika zaloga
platnenega in bombažnega blaga
u ulici Nuova štev. 15
zraven pekarnice Morin
tvrške Vittorio Gasparini

Dobiva se frustanj v barvah, pristne fraucozke tkanine,
angleške maje, nogovice in švicarske veznine, kotonina, platno,
prtnina, prsa za srajce, spodnja krila, srajce za gospe, robci itd.

(Oprave za neveste.)

Odlikovana
1894.

1891.

Odlikovana
1894.

Odlikovana tovarna
na vodno in parno silo z najboljšimi stroji iz prvih nemških tovarn
ter
velika zaloga vsakovrstnega pohištva
Ivan Doljak v Solkanu pri Gorici.

Samostojna tvrška brez vsake zveze z drugimi, ustanovljena l. 1889.

V lastni hiši. Lastne žage.

Tovarna razpolaga z mizarji, veščimi od najnavadnejših do najfinjših del vseh
slogov, enako z izvrstnimi strugarji in rezbarji in najboljše izurjenimi tapetarji, tako, da lahko
prevzame in izvrši v najkrajšem času vsako delo vseh slogov; prevzame tudi mebliranje vil,
prenočišč, uradov itd. z navadnim in najfinjšim pohištvom.

Za mizarje.

Velika zbirka obkladkov (remeš), strgarskih in rezljarskih izdelkov, za izdelova-
nje zrezanega in pooblanega lesa, vsakovrstnih okraskov, gol, kornizov in vseh drugih
mizarskih potrebščin.

Vsaka kotlecena izključena, ker se dela samo iz lesa, posušenega v nalašč z
to napravljenih pečeh, ter se tvrška drži gesla: Solidnost in točnost v postrežbi.

Vrhu tega se jamči za vsak posamezen kos. — Brzojavi: Doljak — Solkan.

Ulica Garintia 12. — Telefon 870.

sprejema naročila
vsakovrstnih tiskovin.
TISKARNA „EDINOST“

Trgovina z železnino „MERKUR“
PETER MAJDIČ

v Celju, Graška cesta štev. 12

priporoča svojo veliko zalogo

najboljšega železa in jekla, pločevine, žice, kakor žico za ograje, lite
železnine, vsakovrstnega orodja za rokodelce, različnih žag, poljede-
skega orodja in sicer orala, brane, motike, kose, srpe, grablje in
strojev; vsakovrstnih ponev, ključalničarskih izdelkov ter okov za okna,
vrata in pohištvo, zrebljev, vijakov in zakov, hišna in kuhinjske posode
tehtnic, sesalke, meril in uteži, raznovrstnih stavbinskih potrebščin ter
vsega drugega blaga za stavbe, hiše, vrte itd.

Traverze, cement, strešna lepenka, trsje za obijanje stropov (štorje),
lončene cevi, samokolnice, oprav za strelovode, ter vse v stroko že-
lezne trgovine spadajoče predmete.

Tomaževa žlindra, najboljše umetno gnojilo.

Bogata izber vsakovrstnih nagrobnih križev.

Postrežba točna

Cene nizke.

Glavni zastop za Trst, Kras, Gorisko,
Istro, Dalmacijo in Tirolsko zavarovalnega
društva na življenje in rente

GLOBUS

centralno ravnanstvo na Dunaju
I. Franz-Josefs-Quai št. 1a (v lastni hiši).

Popolno vplačana glavica 2.000.000 K,
ustanovljena od dunajskega bančnega društva
in bavarske hipotekarne in menične banke v
Monakovu.

Sprejema zavarovanja na življenje v
raznovrstnih kombinacijah in proti nizkim
prelijam. Specialno zavarovanje otrok brez
zdravniškega ogleda, izplačavši v slučaju že-
nitve ali prehoda v vojske zavarovani zne-
sek proti malemu odbitku pred pretekom
zavarovalne dobe.

Glavni zastop v Trstu, Corso št.
7. Telefon 469.

A. BUCHBINDER

TRST. — ulica Riborgo št. 27. — TRST.

Raznovrstna zaloga ogledal in okvirjev
tapečarij vseh vrst, ročnih kovčkov in
velikih kovčkov vseh vrst po načrtih
železnice. Naročbe sprejema za kompletne
sobe toli v mestu koli za odposiljanje
po železnici ali morju.

JAKOB BAMBIČ
trgovec z jedilnim blagom
Via Giulia št. 7.

Priporoča svojo zalogo jestvin kolonijalij,
vsakovrstnega olja, navadnega in najfinjšega.
— Najfinjeje testenine, po jako nizkih cenah,
ter moke, žita, ovsu, otrobi. — Razpošilja na-
ročeno blago tudi na deželo na debelo in
drobno. — Cenike razpošilja franco.

Krasen slovenski
skladni koledar

za trgovine, obrte, urade, pisarne, šole
in posameznike izide začetkom novembra
v moderni in elegantni obliki v založ-
ništvu tvrške

Ivana Bonača v Ljubljani.

Cena je vzlic okusni vezavi zelo nizka,
samo 70 vin., s pošto 20 vin. več.

Prekupi dobe velik rabat in se na
zahtevo dopošlje cenik.

Trgovci porabijo istega lahko kot lepo novoletno
darilo in se brezplačno vtisne njih firma.

Da ne bode, ako koledar kmalo pride,
prepozno, prosim g. naročnike, da se čim
prej oglašajo, ker se bode pri razpošiljavi na
take v prvi vrsti oziralo.